ERFGOEDDAG

Hoe maakt u het?

ZONDAG
28 APRIL

ERFGOEDCEL
KEMPENS KARAKTER

Over het hoofd en de handen

Beste erfgoedliefhebber,

U kent vast iemand die “goed is met haar of zijn handen”. Een familielid, vriend, buur of kennis die mooie, functionele of gewoon indrukwekkende dingen kan maken en waar u bewonderend naar opkijkt. Of misschien bent u zelf wel iemand die de handen uit de mouwen steekt, vrijwillig of om den brode. Dan kent u het warme plezier en de trots van zelf iets gemaakt te hebben. En dan weet u ook hoe u ‘al doende leert’ en hoeveel tijd het kost om iets écht onder de knie te krijgen.

We staan er allicht te weinig bij stil, maar bijna alles dat ons omringt en waar we gebruik van maken is … mensenwerk. Denk maar aan de kleren die we dragen, de meubels die ons leven vergemakkelijken en vullen, het boek dat we openslaan of de krant die we lezen, het verfrissende drankje dat we nuttigen en noem maar op. Probeer u de wereld eens voor te stellen zonder al die handen die alles hebben vervaardigd.

Uit het verleden zijn talloze voorwerpen en ook niet-tastbare zaken tot ons gekomen. Tijdens de 19e Erfgoeddag, op zondag 28 april, bent u welkom bij een 640-tal organisaties en individuele vakmannen en -vrouwen. Zij nodigen u uit om even stil te staan bij wat er allemaal komt kijken bij ‘vakmanschap’. Kennis, kunde en vooral ook veel goesting die vaak over de generaties wordt doorgegeven, van hand tot hand. Met het oog op de toekomstige generaties zorgt de Vlaamse overheid er mee voor dat erfgoed kan bewaard, ervaren en zo goed en divers mogelijk kan gebruikt worden. Daartoe is er sinds 1 januari een nieuw Erfgoeddecreet in werking: het wettelijk kader waarin de hele cultureel-erfgoedsector met zijn duizenden musea, archieven, erfgoedbibliotheken en vrijwilligersorganisaties opereert. Zelf heb ik dit jaar een oproep gelanceerd voor een tweede reeks projecten rond het doorgeven van ambachtelijke vaardigheden tussen ‘meesters’ en ‘leerlingen’. Want die leren onophoudelijk van elkaar en tillen elkaar verder op. Bovendien kan het meesterschap van een ambachtsman of -vrouw zich vertalen in een bloeiende onderneming. Het culturele ondernemerschap, dat weet u ongetwijfeld, vind ik erg belangrijk.

In dat opzicht blijft de Erfgoeddag zijn functie als laboratorium en platform vervullen: hier worden contacten gelegd, plannen gesmeed en concrete initiatieven uit de grond gestampt. Alleen daarom al is het evenement een aanrader en uw aandacht waard. Het recordaantal ingeschreven activiteiten – bijna 1.000! – toont ook aan dat de organisatoren zich uit de naad werken om u een boeiend, veelzijdig en bovendien gratis programma aan te bieden.

Dank aan FARO voor de coördinatie, en in het bijzonder aan Tine Vandezande, Michelle Van Meerhaeghe en hun collega’s. Dank ook aan alle deelnemers, zowel professionele organisaties als verenigingen en vrijwilligers. Zij willen u laten zien wat erfgoedwerk is en waarom het echt een verschil maakt. U zult ongetwijfeld merken dat erfgoedwerk zowel uw hoofd als uw handen aanspreekt. En voor u het goed en wel beseft, bent ook u gebeten door de erfgoedmicrobe.

Ik wens het u van harte toe!

Minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel
Sven Gatz

COLOFON

Teksten: deelnemers Erfgoeddag

Foto's: Historisch Archief Berlaar, collectie Anthonissen, Immaterieelerfgoed.nl, Berry Rutjes, Gilde van Houtdraaiers, Lille, Archief Lier, Briljante Kempen, Jan Van Bostraeten, Marleen Mols, gemeenten Olen en Lille

Druk: drukkerij Bulckens

Vormgeving: Dasi

Verantwoordelijke uitgever:
Lieven Janssens, Lepelstraat 59, 2290 Vorselaar

Depotnummer: D/2019/12.027/1

Hoe maakt u het?

Erfgoeddag kiest in 2019 opnieuw voor een inspirerend thema: Hoe maakt u het?

Ambachten staan centraal op 28 april: hoe maak je een hoed, diamant of kantwerk? Tijd om te genieten van demonstraties en verhalen.
Ook sporterfgoed, molens en musea staan in de kijker tijdens deze feestdag!

Dankzij tientallen vrijwilligers zijn er een heleboel toffe activiteiten voor jong en oud. Bovendien is al dit moois gratis! 10 gemeenten doen mee: Berlaar, Heist-op-den-Berg, Herenthout, Hulshout, Lier, Lille, Nijlen, Olen, Putte en Vorselaar.

toont je in deze brochure de weg naar gezinsvriendelijke activiteiten. Alle praktische info vind je onderaan bij elke activiteit.
De meest actuele info vind je steeds op www.kempenskarakter.be

De deelnemers van Erfgoeddag staan klaar om je met open armen te ontvangen op een van de locaties.

Graag tot dan!
Kempens Karakter

INHOUD

Voorwoord Sven Gatz	p. 2-3
Voorwoord Kempens Karakter	p. 5
Berlaar	p. 7
Heist-op-den-Berg	p. 8-9
Herenthout	p. 10
Hulshout	p. 11
Lier	p. 12-18
Lille	p. 19
Olen	p. 20-21
Putte	p. 22-23
Nijlen	p. 24-25
Vorselaar	p. 26-27

Berlaar

Wandeling: Heps en tatjespap…. een culinaire ontdekkingstocht

Je wordt ontvangen met een aantal proevertjes. Ken je nog de tatjespap of aardappelen met ajuinsaus? Heerlijke smaken die je geheugen opfrissen! Wandel mee over de markt en ontdek alles over het slaan van olie in de olieslagmolen, over brouwen van bier in de brouwerijen en proef van de gerookte Kempense hespen van Julleke Boer.

OC BALLAAR
MARKT 27, 2590 BERLAAR
VERTREK OM 14, 15, 16 EN 17 UUR

Heist-op-den-Berg

Workshop: de 78-toerenplaten van Juul. Inventariseer je mee?

door Collectie Juul Anthonissen, Archief Heist-op-den-Berg, gemeente Heist-op-den-Berg, Resonant en erfgoedcel Kempens Karakter

Jazzliefhebber Juul Anthonissen verzamelde een indrukwekkende collectie. Vooral de platencollectie spreekt tot ieders verbeelding: zo'n 20.000 items, waaronder 78-toerenplaten, singles en lp's. Zelf wist Juul heel goed welke platen er in zijn kast stonden.

Om de platen toegankelijk en raadpleegbaar te kunnen maken, is een inventaris noodzakelijk. Ook jij kan ons helpen! Na een korte introductie door de collectieverantwoordelijke ga je zelf aan de slag met Juuls 78-toerenplaten: labelen, inventariseren en verpakken in zuurvrij materiaal. Tegelijk krijg je tal van tips voor de inventarisatie van je eigen audiovisuele collectie. Voorkennis is niet vereist; kunnen werken met een pc en een basiskennis van Excel zijn wel mooi meegenomen. Wij zorgen ervoor dat de inventaris nadien online geraadpleegd kan worden.

CURSUSCENTRUM (PC-LOKAAL)
OUDE-GODSTRAAT 1, 2220 HEIST-OP-DEN-BERG
VAN 13.30 TOT 16 UUR
BEPERKT AANTAL DEELNEMERS (MAX. 10)
GRAAG INSCHRIJVEN VIA:
JAZZARCHIEF@PROXIMUS.BE
GEHEEL TOEGANKELIJK

Debat: hoe maakt u het…als sportheld?

door team cultuur Heist-op-den-Berg samen met erfgoedcel Kempens Karakter

Als afsluiter van de tentoonstelling 'Erfgoedkampioenen- Kampioenenerfgoed' kan je een interessant panelgesprek bijwonen met enkele bekende Heistse sporthelden. Onze moderator vraagt hen wat het beroep van topsporter zoal inhoudt: wat zijn de obstakels, de hoogtepunten, de uitdagingen? We nemen een kijkje achter de schermen bij onder andere Jos Voncks en Jan Moons. ...

SPORTHAL
LOSTRAAT 48A, 2220 HEIST-OP-DEN-BERG
PANELGESPREK VAN 14 TOT 15.30 UUR
DOORLOPEND VAN 10 TOT 17 UUR
GEHEEL TOEGANKELIJK

Tentoonstelling: Heist van toen

door IOED Berg en Nete samen met Thomas More Hogeschool, Regionaal Landschap Rivierenland, Vormingplus Regio Mechelen, WZH Ten Kerselaere & LDC De Pit, Heemkring Die Swane

De aanblik van de gemeente Heist-op-den-Berg is de afgelopen decennia ingrijpend veranderd. Op Erfgoeddag zet de gemeente haar collectief geheugen in de kijker. Wie kan dit verhaal beter brengen dan zij die het meemaakten? Enkele bewoners van Woonzorghuis Ten Kerselaere vertellen in een tentoonstelling over hun 'Heist van Toen'.

WZC TEN KERSELAERE
BOONMARKT 27, 2220 HEIST-OP-DEN-BERG
VAN 10 TOT 18 UUR
GEHEEL TOEGANKELIJK

Herenthout

Tentoonstelling: Oude beroepen in de kijker

door Heemkring Sandeleyn

Benieuwd naar oude beroepen zoals kantklossen, wol spinnen of hoedenmaken? Op Erfgoeddag kan je ambachtslui aan het werk zien in de Sint-Gummaruskapel. Heel wat ambachten komen aan bod. In de tentoonstelling ontdek je ook hun werktuigen en attributen. Kom dit zeldzame vakmanschap bewonderen!

SINT-GUMMARUSKAPEL
VONCKSTRAAT 37, 2270 HERENTHOUT
10 TOT 17 UUR
GEHEEL TOEGANKELIJK
Ook op 27 april kan je van 14 tot 19 uur langskomen voor de tentoonstelling 'Een terugblik op 50 jaar Heemkring Sandelyn'

Hulshout

Demonstratie: houtdraaien als ambacht

door Gilde van Houtdraaiers en cultuurdienst Hulshout

De Gilde van de Vlaamse Houtdraaiers werd gesticht in 1991 en telt ondertussen veel leden. Uiteraard is de ambacht al veel ouder. Vroeger beschikten houtdraaiers over fiedelbanken of wipdraaibanken die ze met een boog of met de voet aandreven. Later verschenen er grotere motorisch aangedreven draaibanken. Die pasten niet meer in de kleine werkplaatsen, waardoor de houtdraaikunst voor een korte tijd verdween. Met de komst van de moderne draaibanken herleeft deze kunst en neemt de interesse toe. Kom langs voor een demonstratie van deze prachtige ambacht.

CEUSTERSHUYSJE WESTMEERBEEK
NETESTRAAT 4, 2235 HULSHOUT
VAN 13 TOT 17 UUR
NIET TOEGANKELIJK

Lier

Expo: De uurwerken van Louis Zimmer

door Zimmertorencomité samen met De Zimmer, café-Bistro

Louis Zimmer, naar wie de toren vernoemd is, was een legendarisch uurwerkmaker uit Lier. Hij maakte onder andere de Jubelklok en de Astronomische Wonderklok. Kom zijn vakmanschap bewonderen tijdens de rondleiding in de Zimmertoren. Je kan ook deelnemen aan een fotowedstrijd en leuke prijzen winnen!

ZIMMERMUSEUM
ZIMMERPLEIN 18, 2500 LIER
VAN 10 TOT 17 UUR
GEDEELTELIJK TOEGANKELIJK

Rondleiding: Religieus vakmanschap in de Sint-Gummaruskerk

door Toerisme-pastoraal Sint-Gummaruskerk Lier

Wandel samen met de gids door de kerk en ervaar hoe ambachtslieden eeuwenlang hun vakmanschap aanwendden in de creatie van religieuze kunst. Ontdek het talent van de ambachtsman in het goudborduurwerk, in de kant van liturgisch textiel, in de glasramen, het houtsnijwerk en het edelsmeedwerk.

TOERISME-PASTORAAL SINT-GUMMARUSKERK LIER
KARDINAAL MERCIERPLEIN 8, 2500 LIER
VAN 10 TOT 17 UUR
De rondleidingen starten aan de balie van de kerk en vinden de hele dag doorlopend plaats.
GEHEEL TOEGANKELIJK

Lezing: De (penseel)streken van Rubens

In de collectie van stadsmuseum Lier bevindt zich een unieke tekening uit het atelier van meester-kunstenaar Pieter Paul Rubens. Een onderzoeksteam identificeerde het als een tekening van een verloren gegaan portret van Isabella d'Este. Aan dit vertelpunt leer je meer over het vakmanschap van deze Vlaamse meester en zijn atelier.

STADSMUSEUM LIER
FLORENT VAN CAUWENBERGHSTRAAT 14, 2500 LIER
VAN 14 TOT 17 UUR
GEHEEL TOEGANKELIJK

Lezing: Nieuwkomers, hoe maakt u het in Lier?

door Toerisme en Erfgoed Stad Lier
samen met Mondiale Werken Regio Lier

Aan dit vertelpunt delen nieuwkomers in Lier hun eerste indrukken van de stad. Hoe spreekt Lier hen aan? Met de vraag 'Hoe maakt u het?' nodigen we iedereen uit voor een gezellige en boeiende babbel.

STADSMUSEUM LIER
FLORENT VAN CAUWENBERGHSTRAAT 14, 2500 LIER
VAN 10 TOT 17 UUR
GEHEEL TOEGANKELIJK

Lezing: Historische stadskaarten

door Toerisme en Erfgoed Stad Lier

Stadsmuseum Lier heeft in zijn collectie enkele prachtige historische kaarten. Maar hoe gingen cartografen vroeger te werk? Aan dit vertelpunt kan je vragen stellen en zelf meepraten over dit boeiende onderwerp.

STADSMUSEUM LIER
FLORENT VAN CAUWENBERGHSTRAAT 14, 2500 LIER
VAN 14 TOT 17 UUR
GEHEEL TOEGANKELIJK

Rondleiding: Hoe maakt u een stadsmuseum?

door Toerisme en Erfgoed Stad Lier

Het stadsmuseum van Lier kwam tot stand met de inbreng van de Lierenaars zelf. Tijdens deze rondleiding ontdek je de stad en haar bewoners aan de hand van hun verhalen. Het museum is opgebouwd rond typisch Lierse thema's. Zo kom je in het thema 'Lier maakt het' te weten waarom de stad al eeuwenlang een trekpleister is voor ambachtslieden.

STADSMUSEUM LIER
FLORENT VAN CAUWENBERGHSTRAAT 14, 2500 LIER
VAN 11 TOT 12 UUR
GRAAG RESERVEREN: STADSMUSEUM@LIER.BE
GEHEEL TOEGANKELIJK

Workshop: Druk je stempel op textiel: in de voetsporen van fabriek De Heyder

door Toerisme en Erfgoed Stad Lier

Van 1757 tot 1835 was textieldrukfabriek De Heyder in Lier gevestigd, daarna verhuisde ze naar Leiden. Herontdek dit stukje Liers erfgoed door zelf je zakdoek te bedrukken met een typisch patroon.

STADSMUSEUM LIER
FLORENT VAN CAUWENBERGHSTRAAT 14, 2500 LIER
VAN 10 TOT 17 UUR
GEHEEL TOEGANKELIJK

Workshop: Maak machinekant

door Toerisme en Erfgoed Stad Lier samen met SASK Lier

Wil je zelf een stukje Lierse kant maken? Tijdens deze workshop maak je kennis met de Cornelymachine, die de groei van de Lierse kantnijverheid heeft gestimuleerd. Jong en oud kunnen onder begeleiding zelf eens plaatsnemen aan de machine.

STADSMUSEUM LIER
FLORENT VAN CAUWENBERGHSTRAAT 14, 2500 LIER
VAN 10 TOT 17 UUR
GEHEEL TOEGANKELIJK

Rondleiding: Typisch Lier

door Toerisme en Erfgoed Stad Lier

Het Liers Vlaaike en de Zimmertoren zijn welbekend. Bakker Johan, voorzitter van de Orde van het Liers Vlaaike, toont hoe dit streekgebakje wordt bereid. Je proeft ervan samen met een glaasje 'Caves', een typisch Liers bier. Daarna wandel je langs de Zimmertoren, waar je meer leert over de klokkenmaker Louis Zimmer. Ten slotte ga je nog even langs in het Begijnhof voor een demonstratie Liers kantwerk.

STADHUIS
GROTE MARKT 58, 2500 LIER
WANDELING OM 10 EN 11 UUR (DUUR: 2 UUR)
VAN 10 TOT 13 UUR
RESERVEREN VIA LEEN.DIERCKX@LIER.BE
De rondleiding met gids vertrekt aan de trappen van het Stadhuis op de Grote Markt.
GEDEELTELIJK TOEGANKELIJK

Demonstratie: Bij de smidse

Ontdek de smidse van Lierse smid Ludo Daems. Kom zelf kijken hoe hoefijzers gesmeed worden en hoe een boerenpaard beslagen wordt. Vakkennis staat centraal op deze dag! Kom meer te weten over het Brabants trekpaard en de geschiedenis van de wagenmakers. In de smidse kan je bovendien het smeedwerk bewonderen in de stijl van Louis Van Boeckel en zijn meestergasten.

HAGENBROEKSESTEENWEG 195, 2500 LIER
VAN 10 TOT 17 UUR
GEHEEL TOEGANKELIJK

Lille

Fietstocht: Lille Ambacht

door gemeente Lille

Ambachtslui en vakmensen openen voor jou de deuren. Kom langs in hun ateliers of op de locaties waar zij hun ambachten demonstreren. Wie weet mag je zelf ook eens proberen! In het programmaboekje op de website van Lille vind je een lijst met alle deelnemers. Stippel je route uit en spring op de fiets om een kijkje te nemen.

RECHTESTRAAT 44, 2275 LILLE
De locaties zijn verspreid over de verschillende deelgemeentes: Poederlee, Lille, Wechelderzande en Gierle. Je kan ze herkennen aan de vlaggetjes die er uithangen.
Bekijk het plannetje en programmaboekje via de website van Lille voor meer informatie.
WWW.LILLE.BE
VAN 10 TOT 17 UUR
GEDEELTELIJK TOEGANKELIJK

Olen

Demonstratie: Van meel tot pannenkoek

door Lokaal bestuur Olen, Dienst Vrije Tijd samen met de vrijwilligers van de Buulmolen en vzw Westelfolk

De vrijwillige molenaars van de Buulmolen tonen je hoe het proces verloopt van graankorrel tot meel. Kom een kijkje nemen hoe de molenaar hiervoor te werk gaat en smul nadien van een lekkere pannenkoek. Daarnaast vindt er ook een demonstratie instrumentenbouw plaats en kan je live de folkgroep Flanel aan het werk zien. Zij brengen typische Kempische muziek.

BUULMOLEN
INDUSTRIELAAN Z/N, 2250 OLEN
VAN 10 TOT 18 UUR
GEDEELTELIJK TOEGANKELIJK

Elektrotechnisch vakmanschap

door Radiomuseum Olen

Benieuwd hoe de ambachtslui van het Olens Radiomuseum oude toestellen restaureren? De bekwame technici doen voor jou uit de doeken hoe ze fonografen, slingergrammofoons en draadrecorders weer op punt zetten. Ook lampenradio's en versterkers hebben voor hen geen geheimen. Stem af op het radiomuseum voor een bijzondere en unieke uitleg over een ambacht die dreigt te verdwijnen.

RADIOMUSEUM
GERHEIDEN 59, 2250 OLEN
VAN 10 TOT 18 UUR
GEHEEL TOEGANKELIJK

Putte

Demonstratie: Hoe maak je een museumvoorwerp of museumruimte?

door Heemkring Het Molenijzer vzw samen met Deposeum van Lingerie en Ondergoed en Gemeente Putte

Samen met een gids of op eigen tempo wandel je door het heemkundig museum. In de verschillende kamers ontdek je hoe een kar gerestaureerd wordt, hoe een voorwerp behandeld wordt tegen roest of houtworm en hoe een tentoonstellingslokaal wordt ingericht.

HEEMMUSEUM HET MOLENIJZER
HEUVEL 41
PARKEERGELEGENHEID TEGENOVER DE PARKING VAN KFC PUTTE
OPEN TUSSEN 10 EN 18 UUR
DOORLOPEND RONDLEIDINGEN (DUUR: 1 UUR)
GEHEEL TOEGANKELIJK

Demonstratie: Oude ambachten in de kijker

door Speelbergen-heem-dr Jozef Weyns vzw

Ben jij ook zo nieuwsgierig naar hoe ambachtslieden hun vak beoefenen? Op Ter Speelbergen maak je kennis met enkele oude ambachten en tonen vakmensen hun kunnen. Jan Peeters zorgt voor ambachtelijk gebakken brood uit het bakhuis. Kom kijken en genieten met een hapje en een drankje.

TER SPEELBERGEN
PEREDREEF 5, 2580 PUTTE
VAN 10 TOT 18 UUR
GEDEELTELIJK TOEGANKELIJK

Nijlen

Demonstratie: Het vakmanschap van de Kempense slijpers

door vzw Briljante Kempen samen met de Nijlense cultuurraad

Het Kempens Diamantcentrum is dé plek om kennis te maken met de rijke Kempense diamantgeschiedenis. In deze gerestaureerde slijperij kan je een boeiende kunsttentoonstelling bezichtigen over diamantnijverheid. Daarnaast kan je er demonstraties volgen door onze ervaren diamantslijpers: een unieke ervaring!

KEMPENS DIAMANTCENTRUM
SPOORWEGLEI 42, 2560 NIJLEN
VAN 10 TOT 16 UUR
GEDEELTELIJK TOEGANKELIJK

Vorselaar

Expo: Vorselaars sporterfgoed

door gemeente Vorselaar samen met cultuurraad en sportraad Vorselaar en erfgoedcel Kempens Karakter

Duik in de rijke sportgeschiedenis van Vorselaar. Deze tentoonstelling zoomt in op de sportgeschiedenis binnen de erfgoedregio van Kempens Karakter. Ook de Vorselaarse clubs en sportkampioenen komen hierin uitgebreid aan bod. Voor de kinderen is er een leuke speurtocht de Superkempioen!

EVENEMENTENZAAL DE DREEF
OOSTAKKER 1, 2290 VORSELAAR
DE TENTOONSTELLING IS TOEGANKELIJK OP
ZATERDAG EN ZONDAG
TELKENS VAN 10 TOT 17 UUR
GEHEEL TOEGANKELIJK

STEUN EENS EEN

ERF GOED DOEL

BELEEF Erfgoeddag met een **GRATIS** duo-dagpas van De Lijn

Vul deze **bon** in, geef hem aan je bus- of tramchauffeur en ontdek de fraaiste cultureel-erfgoedcollecties op Erfgoed-dag, een hele dag lang, met de bus en tram.

Voornaam _____ Naam _____

Straat _____ Nr. ____ Busnr. ____

Postcode _____ Gemeente _____

Leeftijd ____ e-mailadres _____

☐ Ik krijg liever geen informatie en aanbiedingen van De Lijn.

Evenementnummer: 199

Opgelet: de twee dagpassen zijn enkel geldig voor 2 personen op zondag 28 april 2019. Enkel originele bonnen worden aanvaard. Niet verenigbaar met andere promoties.

ERFGOEDDAG

Mijn lijn, altijd in beweging LIJN

één · radio 2 · Combell · BILL · LIJN · B · Blue-bike · Gezinsbond · faro · UiT inVlaanderen.be · Vlaanderen verbeelding werkt · 1700